

JAARVERSLAG 2016

REKENKAMERCOMMISSIE GEMEENTE OVERBETUWE

Rekenkamercommissie Overbetuwe, maart 2017

***Samenstelling Rekenkamercommissie
(per 31 december 2016)***

Frits van Vugt (extern lid, voorzitter)
Jelly Smink (extern lid)
Ed Masselink (extern lid)
Aad Noordermeer (raadslid)
Dimitri Horsthuis-Tangelder (burgerlid)

Secretaris

Annemarie Raijmakers

Secretariaat Rekenkamercommissie

Adres

Dorpsstraat 67/Postbus 11
6660 AA Elst

Telefoonnummer

0481-362254 / 06-58081588

Website

www.raadoverbetuwe.nl

Inhoud

Voorwoord	4
1. Inleiding.....	5
2. Samenstelling rekenkamercommissie.....	6
3. Wat hebben we gedaan in 2016?.....	7
4. Wat heeft het gekost?.....	10

VOORWOORD

De rekenkamercommissie is in 2016 evenals voorgaand jaar met door de raad aangedragen onderzoeksthema's bezig geweest, waarvan er twee zijn afgerond.

Er werd een onderzoeksrapport uitgebracht over de 'Juridische kwaliteit bestemmingsplannen' en een rekenkamerbrief over de Programmabegroting in relatie tot de overige planning en controle instrumenten.

Daarnaast is er in het najaar een start gemaakt met het onderzoek naar burgerparticipatie, een oriënterend onderzoek naar de sturing op de subsidie van de bibliotheek en het vervolgonderzoek sociaal domein. Het onderzoek naar de subsidierelatie met de bibliotheek is in februari 2017 afgerond. De andere twee onderzoeken zullen naar verwachting rond de zomer klaar zijn.

Afgelopen jaar heeft de rekenkamercommissie twee maal overleg gevoerd met de fractievoorzitters (of hun afgevaardigden). Dit overleg was bedoeld om de raad op de hoogte te houden van de ontwikkelingen met de onderhanden onderzoeken en hen ook te betrekken bij nieuwe onderzoeksthema's. Over en weer hebben we geconstateerd dat een dergelijk overleg op prijs wordt gesteld. Zo'n afstemmingsoverleg zal de rekenkamercommissie dan ook continueren in 2017. De rekenkamercommissie hecht er aan om nauw aan te sluiten bij de behoefte aan (onderzoeks-)informatie van de raad.

Frits van Vugt,
voorzitter

1. INLEIDING

Missie en doelstellingen

De missie van de rekenkamercommissie luidt als volgt:

De gemeentelijke rekenkamercommissie Overbetuwe wil bijdragen aan het toetsen en verbeteren van de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid en beheer.

Met haar producten wil de rekenkamercommissie de controlerende functie van de gemeenteraad van Overbetuwe versterken. Zij richt zich daarbij in de eerste plaats op het evalueren van het gevoerde beleid. De rekenkamercommissie wil zichtbaar maken hoe publiek geld wordt besteed, of dit volgens de afgesproken regels geschiedt en of de voorgenomen doelstellingen van de gemeente ook daadwerkelijk worden bereikt.

Concreet wil de rekenkamercommissie Overbetuwe bijdragen aan:

- de doeltreffendheid van beleid en een doelmatige besteding van publieke middelen;
- de kwaliteit van het lokale openbaar bestuur;
- een goed functionerende lokale democratie;
- een transparant gemeentelijk functioneren en publieke verantwoording daarover.

Wil de rekenkamercommissie kunnen oordelen over het effectief, efficiënt en rechtmatig functioneren van de gemeente, dan kan dit alleen op basis van objectief feitenonderzoek. Deze objectiviteit vereist een hoge mate van onafhankelijkheid. De onafhankelijkheid is goed verankerd in de formele positie en bevoegdheden van de rekenkamercommissie.

2. SAMENSTELLING REKENKAMERCOMMISSIE

In de gemeente Overbetuwe is gekozen voor een rekenkamerfunctie als bedoeld in artikel 81, lid oa van de Gemeentewet. Dit houdt in dat de raad met regels bepaalt hoe de rekenkamerfunctie wordt uitgeoefend. De raad heeft op 27 mei 2008 de Verordening op de Rekenkamercommissie gemeente Overbetuwe 2008 vastgesteld. Hierin is bepaald dat er een gemeentelijke rekenkamercommissie is die uit vijf leden bestaat, drie externe leden en twee interne (raads)leden.

De raad heeft op 30 augustus 2016 Aad Noordermeer (raadslid) benoemd. Hij volgde Richard Beune op.

De samenstelling per 31 december was:

Frits van Vugt, voorzitter (extern lid)

Jelly Smink (extern lid)

Ed Masselink (extern lid)

Dimitri Horsthuis-Tangelder (burgerlid)

Aad Noordermeer (raadslid)

De rekenkamercommissie wordt ondersteund door een secretaris, Annemarie Raijmakers. Zij heeft op 1 oktober 2016 Annette Corzilius als secretaris/onderzoeker opgevolgd.

3. WAT HEBBEN WE GEDAAN IN 2016?

1. *Onderzoek Juridische Kwaliteit van bestemmingsplannen*

De Rekenkamercommissie heeft in oktober 2016 het onderzoek 'Juridische kwaliteit bestemmingsplannen' uitgebracht. Dit was een second opinion op het gemeentelijke rapport 'Bestemmingsplannen in Overbetuwe. Kan het Beter?'. Het gemeentelijk onderzoek en de second opinion betreffen de periode 2012 t/m 2014 waarin bestemmingsplannen zijn vastgesteld door de gemeenteraad van Overbetuwe en waarover de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) tot en met 2016 uitspraak heeft gedaan.

Aanleiding voor dit onderzoek was het gevoel vanuit de raad dat indieners van bezwaar en beroep tegen bestemmingsplannen vaak in het gelijk worden gesteld. De rekenkamercommissie heeft een analyse gemaakt van 9 uitspraken van de ABRvS. De algehele indruk van de bestudeerde beroepszaken is dat de gemeente haar taak met betrekking tot de vaststelling van de bestemmingsplannen over het algemeen goed uitvoert. Bij de 9 onderzochte bestemmingsplannen is in een aantal gevallen sprake van relatief complexe zaken, waardoor een aantal onvolkomenheden te verklaren zijn. De onvolkomenheden die in de bestemmingsplannen aanwezig waren, zijn zoals blijkt uit de geanalyseerde uitspraken van de ABRvS niet meer dan bij andere gemeenten.

In het rapport wordt een aantal aanbevelingen gedaan, met name gericht op het jaarlijks informeren van de raad over het ingezette verbetertraject rond de kwaliteit van bestemmingsplannen. De gemeenteraad heeft vervolgens op 6 december ingestemd met deze aanbevelingen en heeft daar via een unaniem aangenomen amendement nog een aanbeveling aan toegevoegd.

2. *Brief over de Programmabegroting in relatie tot de overige planning & controle instrumenten*

In het najaar 2015 is gestart met het onderzoek naar de systematiek van de programmabegroting 2016 in relatie tot de andere planning & controle instrumenten van de raad. Hierbij is toen aangegeven dat het onderzoek zich met name richt op de vraag in hoeverre de drie belangrijke w-vragen (a. wat wil de gemeente bereiken, b. wat gaat ze daarvoor doen en c. wat mag het kosten) duidelijk en in samenhang worden beantwoord in de programmabegroting, jaarstukken en overige P&C-documenten.

De commissie heeft de P&C-instrumenten geanalyseerd en heeft suggesties voor verbetering gedaan als opmaat naar onder meer de programmabegroting 2018. Op 19 oktober zijn de uitkomsten van dit onderzoek gepresenteerd aan de raads- en burgerleden. De commissie heeft de raad het aanbod gedaan te willen faciliteren bij de verbeterslag naar meer SMART geformuleerde (outcome-)doelen en maatregelen.

Bij de behandeling van de Programmabegroting op 8 november is een motie ingediend over naar SMART geformuleerde financiële stukken. Deze motie is toen aangehouden in afwachting van bespreking in de Auditcommissie.

Per brief van 7 december heeft het college van burgemeester en wethouders gereageerd op de rekenkamerbrief. In maart 2017 zal de rekenkamercommissie hierop reageren.

3. *Onderzoek subsidierelatie met de Bibliotheek*

De rekenkamercommissie is in september 2016 gestart met oriënterend onderzoek naar de wijze waarop de gemeente de bibliotheek aanstuurt via subsidie. Aanleiding hiervoor waren vragen vanuit de gemeenteraad.

Om hier inzicht in te krijgen is onderzocht wat de werkwijze is rond de verstrekking en vaststelling van de jaarlijkse subsidie aan de bibliotheek; dat is namelijk hét sturingsinstrument dat de gemeente Overbetuwe inzet in de richting van de bibliotheek. Voor het verkrijgen van het inzicht zijn stukken bestudeerd en is gesproken met de ambtenaren die de afgelopen jaren betrokken zijn (geweest) bij de subsidieverstrekking aan de bibliotheek. Om de gehanteerde werkwijze te beoordelen, heeft de rekenkamercommissie de lessen voor effectieve subsidies die eerder door de Rekenkamer Nijmegen zijn gedestilleerd - uit een analyse van bijna twintig rekenkamerrapporten – hierbij als uitgangspunt genomen.

De bevindingen van het onderzoek zijn op 3 februari 2017 voor bestuurlijk wederhoor naar het college gestuurd, dat daarop reageerde op 28 februari. Per dezelfde datum zijn de bevindingen en conclusies van het onderzoek in de vorm van een rekenkamerbrief aan de raad aangeboden.

4. *Onderzoek Burgerparticipatie*

Aan de rekenkamercommissie is gevraagd onderzoek te doen naar Burgerparticipatie. De commissie heeft eind september 2016 een begin hiermee gemaakt en heeft besloten dit onderwerp vanuit een brede scope te onderzoeken. In het onderzoek wordt ook gekeken naar het betrekken van inwoners bij de ontwikkeling van beleid (interactieve beleidsvorming) en het reageren van de gemeente op initiatieven van inwoners (overheidsparticipatie). Niet alleen recent afgesloten trajecten maar ook lopende trajecten zullen worden geanalyseerd.

De verwachting is dat dit onderzoek medio 2017 wordt afgerond.

5. *Vervolgonderzoek Sociaal Domein*

In het najaar 2015 is gestart met de oriëntatie op het vervolgonderzoek naar de implementatie van de aanbevelingen uit het door de rekenkamercommissie uitgebrachte onderzoeksrapport 'Zorgen om de dag van morgen' (okt. 2014). De centrale vraag is hoe het nu staat met de invoering van de lokale (jeugd-)zorg? Hierbij zal worden ingegaan op de toegang tot de zorg, de kaderstellende en controlerende rol van de raad, de financiële consequenties en de regionale samenwerking. Er waren in de loop van 2016 veel ontwikkelingen die relevant waren voor dit onderzoek, zoals de herbezinning op de kernteams, de nieuwe regionale samenwerking, de ontwikkeling van een nieuw beleidsplan sociaal domein en de gehouden cliëntervaringsonderzoeken. Daarom is met het vervolgonderzoek gewacht op de besluitvorming daarover c.q. het beschikbaar zijn van de documenten. Dit onderzoek is in het voorjaar van 2017 weer opgepakt en loopt door tot medio 2017.

6. *Vergaderingen van de rekenkamercommissie*

De rekenkamercommissie heeft 10 maal vergaderd in 2016 (waaronder bijeenkomsten met afgevaardigden van de fracties). Verder zijn verschillende voorrondes, politieke avonden en bijeenkomsten van de raad bijgewoond.

7. *Overleg met de gemeenteraad*

Zoals in het Voorwoord al is aangegeven, heeft afgelopen jaar de rekenkamercommissie twee maal overleg gevoerd met een afvaardiging van de fracties. Dit overleg was bedoeld om de raad op de hoogte te houden van de ontwikkelingen met de onderhanden onderzoeken en hen daarbij naar suggesties te vragen voor nieuwe onderzoeksthema's. Het vond plaats in het voorjaar (nieuwe onderzoeksthema's) en in het najaar (terugblik, stand van zaken onderzoeken, en nieuwe onderzoeksthema's).

Daarnaast is de raad twee maal per brief op de hoogte gesteld van de onderzoeksontwikkelingen.

8. Overige activiteiten

De rekenkamercommissie is lid van de landelijke vereniging van rekenkamers en rekenkamercommissies (NVRK). In 2016 is het jaarcongres van de vereniging bezocht door leden van de rekenkamercommissie.

De voorzitter van de rekenkamer neemt deel aan de vergaderingen van de gemeentelijke Auditcommissie, waarbij overleg met de accountant over de jaarlijkse boardletter en het controlerapport van bevindingen, naast afstemming van onderzoeken agendapunten zijn.

9. Landelijke discussie over lokale rekenkamers

Op 7 juli 2015 heeft Minister Plasterk het "Actieplan lokale rekenkamers" naar de Tweede Kamer had gestuurd. Hierin wordt onder meer voorgesteld de rekenkamerfunctie uit de gemeentewet te schrappen. Dat betekent dat raadsleden geen zitting meer mogen hebben in een rekenkamer, en dat medewerkers van de rekenkamer alleen werkzaamheden voor de rekenkamer mogen verrichten en niet voor andere onderdelen van de organisatie. De vereniging van rekenkamers en rekenkamercommissies heeft in een bijzondere ALV besloten de minister en Tweede Kamer op te roepen het aan de gemeenteraden zelf over te laten hoe zij hun rekenkamer inrichten. In navolging van diverse gemeenteraden heeft de raad van Overbetuwe op 1 december 2015 een motie aangenomen waarin de minister werd opgeroepen om af te zien van zijn voornemen om de rekenkamerfunctie uit de Gemeentewet te schrappen.

De minister heeft op 26 november 2016 vragen beantwoord uit de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken waaruit blijkt dat hij volhardt in zijn voornemens. Bij de behandeling van die vragen in de vaste kamercommissie BZK op 15 februari 2017 heeft de minister aangegeven dat er nog voor de zomer een wetsvoorstel voor zal liggen. Een aantal kamerleden was kritisch over het Actieplan en de antwoorden van de minister op hun vragen. We blijven de ontwikkelingen nauwgezet volgen en zullen de gemeenteraad daar over informeren.

4. WAT HEEFT HET GEKOST?

Bedrijfsvoering

De Rekenkamercommissie is in 2016 ondersteund door een secretaris die administratieve taken heeft uitgevoerd. De feitelijke onderzoekwerkzaamheden zijn in 2016 uitgevoerd door de voorzitter, de secretaris/onderzoeker en de externe leden, en in één geval door een extern bureau.

Financiële verantwoording 2016

In de begroting 2016 is voor de Rekenkamercommissie een (structureel voor deze bestuursperiode) budget opgenomen van € 45.000, -. Hierna is een overzicht van de kosten opgenomen.

De raming met betrekking tot een aantal uitgavenposten dateert van enkele jaren geleden, en is niet meer aangepast op wijzigingen in de werkwijze nadien. Zo is er voor een andere secretariaatsconstructie (ondersteuning) gekozen die minder geld kost, en worden er meer sessies met afgevaardigden vanuit de raad belegd. Vandaar dat werkelijke kosten afwijken van de raming. De rekenkamercommissie zal deze raming gaan actualiseren.

Uitgavensoort	Raming	Werkelijke kosten
Kosten van onderzoek	20.000	17.001*)**)
Vacatiegelden commissieleden incl. reiskosten	10.000	16.974***)
Ondersteuning rekenkamercommissie	14.000	2.854
Overige uitgaven	600	887
Totaal budget	45.000	37.716

*) waarvan € 3.746 betrekking heeft op 2015

**) waarvan € 7.432 betrekking heeft op kosten extern bureau dat onderzoek heeft gedaan naar de Juridische kwaliteit van bestemmingsplannen

***) waarvan € 3.582 betrekking heeft op 2015